

Datum: 06-03-2025

Onderwerp: G40-inbreng Besluit verbetering beschikbaarheid
Jeugdzorg: maak de herziening van de jeugdwet werkbaar

Geachte Kamerleden,

13 maart debatteert u over de wijziging van de Jeugdwet, de Wet marktordening gezondheidszorg en andere wetten om de om de beschikbaarheid van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen voor kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering te verbeteren (Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, 36546). Als G40 onderschrijven we het belang van *regionale beschikbaarheid* van (hoog)specialistische jeugdzorg en de transformatie van de jeugdzorg naar meer *ondersteuning dichtbij*, conform het gedachtengoed van de Hervormingsagenda Jeugd en het advies van de commissie-Van Ark. Met het vaststellen van de voorgestelde zorgvormen voorzien we naast een aanzuigende werking, een averechts effect op de transformatiebeweging. We bepleiten ruimte in de wetgeving voor evaluatie en bijsturing en vragen uw aandacht hiervoor in het debat.

Onze oproep:

1. Voorzie in de regionale beschikbaarheid van zorgvormen die schaars/hoog specialistisch zijn zoals crisishulp, woonondersteuning, tijdelijk verblijf voor kinderen en crisisinterventie (Jeugdhulp met verblijf, Pleegzorg en Crisisjeugdhulp, waaronder het voorkomen van uithuisplaatsing van kinderen).
2. Laat het wetsvoorstel ondersteunend zijn aan het *transformatieve* gedachtengoed van de Hervormingsagenda Jeugd: de ontwikkeling naar meer gezins-, contextgerichte en preventieve ondersteuning. We willen demedicaliseren: Laat een label niet voorwaardelijk zijn voor passende ondersteuning.
3. *Evalueer* het effect van de AMvB zorgvormen na drie jaar en organiseer ruimte om deze aan te kunnen passen indien blijkt dat de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen niet kunnen worden voorzien van passende hulp, met de juiste deskundigheid, op de juiste tijd en op de juiste plek.

Transformatieve gedachtengoed: gezins-, contextgericht en preventief

In de Hervormingsagenda Jeugd is opgenomen dat we de jeugdzorg willen verbeteren door niet alleen te kijken naar de individuele vraag van het kind, maar juist rekening te houden met *de context* van het *kind en het gezin*. Waar nu sprake is van een individuele focus, moeten we de omslag maken naar een contextgerichte focus. Zoals ook de deskundigencommissie-Van Ark benadrukt, ligt de oplossing vaak buiten de jeugdzorg. Als je onderliggende factoren zoals armoede, schulden, wonen, etc. aanpakt, verminderen naar verwachting jeugdhulpvragen. We werken steeds meer vanuit een gezinsgerichte benadering bijvoorbeeld door samen te werken met het onderwijs, huisartsen, ziekenhuizen, informele mentoren (JIM) en de lokale toegang om preventief en snel hulp en ondersteuning te leveren met een blijvend resultaat voor het hele gezin.

Individuele standaardproducten met aanzuigende werking

In de nota van toelichting bij het conceptbesluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg staan de regionaal in te kopen zorgvormen genoemd. Deze houden onvoldoende rekening met deze contextgerichte benadering. Het zijn zorgvormen met individuele standaardproducten, met een uniforme werkwijze, waarbij het recht op jeugdhulp centraal staat. Het vaststellen van zorgvormen zal naar verwachting een aanzuigende werking hebben, wat gezien de schaarste aan personeel en geld niet wenselijk is. Daarom vinden we het verstandig om na te gaan of het vastleggen van zorgvormen bijdraagt aan die integrale aanpak, ook op lokaal of regionaal niveau en daarover afspraken te maken.

Wat is daarvoor nodig

- *Waarborgen van regionale beschikbaarheid en ruimte voor vernieuwing*
 Wij zien het belang van het beschikbaar stellen van adequate jeugdhulp. Kinderen hebben recht op ondersteuning waaronder crisishulp, woonondersteuning, tijdelijk verblijf voor kinderen, en crisisinterventie (Jeugdhulp met verblijf, Pleegzorg, en Crisisjeugdhulp waaronder het voorkomen van uithuisplaatsing van kinderen). We onderschrijven de noodzaak dat schaalgrootte nodig is om de beschikbaarheid en kwaliteit en continuïteit te kunnen waarborgen. De transformatie naar domein overstijgend en gezinsgericht werken vraagt ook om vernieuwing waardoor zorgstandaarden voortdurend veranderen. Daarom is tijd nodig en inzicht in effectiviteit en de mogelijkheid tot aanpassing van wetgeving.
- *Ruimte voor regionale invulling die aansluit op lokale behoeften*
 Vanuit een regiovisie organiseren regio's een vernieuwend jeugdlandschap. De term 'regiovisie' suggereert dat gemeenten regionaal hun eigen visie mogen ontwikkelen, maar artikel 2.2.1 van de AMvB somt een reeks verplichte onderwerpen op, waardoor de regiovisie meer lijkt op een set verplichte afspraken, dan op een visie. Dit beperkt de autonomie van de regio en doet afbreuk aan eigenaarschap. Wij pleiten voor een herziening van deze regels, zodat gemeenten daadwerkelijk de ruimte krijgen om een eigen regiovisie te ontwikkelen die aansluit bij lokale behoeften.
- *Integrale wetgeving en optimale financiering*
 Geef regio's de ruimte om invulling te geven aan de ondersteuning die het kind en gezin nodig heeft, ook in complexe situaties. Zorg voor optimale financiering en integrale wet- en regelgeving, en volg het advies over de gezinsbrede aanpak en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd.
- *Evalueer het effect van de AMvB zorgvormen na twee jaar en organiseer ruimte om deze aan te kunnen passen, indien blijkt dat de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen niet kunnen worden voorzien van passende hulp, met de juiste deskundigheid, op de juiste tijd en op de juiste plek.*

Wij hopen dat u deze punten meeneemt in uw overwegingen en het debat.

Ik zie uit naar uw reactie en ben uiteraard graag bereid bovenstaande toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Manouska Molema, voorzitter Sociale Pijler G40